

Miejsca Pamięci poświęcone walczącym o wolną Polskę znajdujące się na terenie gminy Ulanów

Ulanów:

- Tablica pamiątkowa poświęcona wywiezionym jesienią 1944 roku do łagrów sowieckich żołnierzy Armii Krajowej – mieszkańców miasta Ulanowa i okolicznych wiosek: Bielin, Golców, Dabrowicy, Glinianki, Wólki Tanewskiej. Tablica ta umieszczona jest na frontowej ścianie budynku, w którym podczas jej odświeżenia w listopadzie 1994 roku swoją siedzibę miał Urząd Gminy i Miasta, a dzisiaj mieści się Sąd Grodzki.

- Marmurowa tablica w budynku Urzędu Gminy i Miasta poświęcona poległym na polu chwały w walce o wolność Ojczyzny w latach 1918-1920. Wmurowana została w 1928r. na dziesięciolecie odzyskania niepodległości, kiedy w budynku tym mieściła się szkoła podstawowa. Tablica ta zachowała się podczas okupacji niemieckiej, ale w czasach Polski Ludowej ówczesne władze chciały ją usunąć i zniszczyć. By uchronić tablicę przed dewastacją pokryto ją tynkiem, tak aby by nie była dla nikogo widoczna. Po zmianie ustroju w 1989 roku tablicę odświeżono i przywrócono jej dawne miejsce i znaczenie.

- Nagrobek upamiętniający poległych w latach 1914-1918.

- Krzyż pamiątkowy w Rozdole – lasy Uleszczyzny. Na rozstajach dróg leśnych z Glinianki do Pólsierakowa i z Dabrowicy do Bielin stoi wysoki drewniany krzyż opleciony drewnianym płótkiem – jest to miejsce pochówku poległych żołnierzy od NKWD-owskich kul.

- Krzyż pamiątkowy na cmentarzu parafialnym poświęcony poległym powstańcom styczniowym 1863r.

- Nagrobek pamiątkowy poświęcony zbrodni katyńskiej.

- Pomnik Jana Pawła II stojący na Rynku miasta. Odświeżony i poświęcony w 1989 roku – dar artysty rzeźbiarza Andrzeja Pityńskiego mieszkającego w Stanach Zjednoczonych, rodaka Ulanowa. Miejsce czci i zadumy dla nas miejscowych jak i przybyłych do miasteczka gości. Dzisiaj gdy nie ma już z nami Ojca Świętego pomnik ten nabrał szczególnego znaczenia.

- Tarcza Honoru mieszcząca się na głównej ścianie holu Magistratu, poświęcona mieszkańcom Ulanowa, którzy zginęli w walce o Ojczyznę w czasie II wojny światowej i po jej zakończeniu. Płaskorzeźba wykonana jest w formie tarczy rycerskiej, na której wkomponowany jest krzyż z nazwiskami mieszkańców Ulanowa, którzy zginęli za Polskę. Na tarczy na drugim planie widnieją płaskorzeźby przedstawiające dzieje tragicznej historii tego miasta, jego ojców, matek i dzieci. Marmurowa płaskorzeźba dłuta Andrzeja Pityńskiego – syna ulanowskiej ziemi mieszkającego od lat w Stanach Zjednoczonych została odświeżona i poświęcona w Święto Niepodległości 2004 roku. Jest to jedno z najmłodszych i najwspanialszych symboli pamięci o tych, którzy życie swoje oddali za Niepodległą Polskę.

- Cmentarz żydowski - tzw. „Kirkut”. Spoczywają tutaj Żydzi, którzy zamieszkiwali Ulanów od początku założenia miasta aż do października 1942 roku, gdy zostali wymordowani. Cmentarz położony jest na skraju lasu, został założony około 1700 roku. Jego powierzchnia wynosi 1,29 ha, znajduje się na nim 150 macew, w większości z XIX wieku (najstarszy nagrobek z 1825 roku).

Bieliniec:

- Kamień pamięci w Bielińcu - piaskowiec z umieszczoną tablicą o treści: „W hołdzie rodakom zamordowanym przez okupanta...” Umieszczony obok wiejskiego sklepu, naprzeciw kościoła w 40 rocznicę wyzwolenia nad faszyzmem jako symbol wdzięczności Społeczeństwa.

Bieliny:

- Tablica pamięci umieszczona na budynku Szkoły Podstawowej im. Juliana Kaczmarczyka, zawiera treść: „W 35-tą rocznicę LWP dowódcy oddziału partyzanckiego BCH kpt. Julianowi Kaczmarczykowi Społeczeństwo i Młodzież Bielin. Październik 1978.

- Kamienny grobowiec z prochami Juliana Kaczmarczyka oraz innych powstańców i partyzantów na parafialnym cmentarzu upamiętniający pochodzących z Bielin i okolic żołnierzy i ochotników poległych w walkach w czasie II wojny światowej.

- Tablica ze stali nierdzewnej umieszczona na zewnętrznej ścianie Kaplicy Sióstr Dominikanek. Widnieje na niej znak Polski Walczącej i napis: „W tym klasztorze w czasie okupacji niemieckiej i terroru stalinowskiego w latach 1939-1956 siostry zgromadzenia dominikanek dawały schronienie i udzielały samarytańskiej pomocy walczącym o wolność i niepodległość Ojczyzny. Na wieczną chwałę. Byli Partyzanci Oddziału Leśnego NOWAK „Ojca Jana”. Bieliny, maj 1994r.”

Dąbrowica:

- Krzyż na wysokim brzegu upamiętniający ofiary pacyfikacji – kilku mężczyzn zamordowanych w listopadzie 1943 roku przez Niemców.

Dąbrówka:

- Grobowiec kamienny na cmentarzu rodziny Oleksaków – zamordowanej przez Niemców w grudniu 1943r. oraz Michała Oleksaka zabitego przez Milicję.
- Krzyż pamiątkowy umieszczony na cmentarzu poświęcony poległym w Katyniu 1940r.

Kurzyzna Średnia:

- Nagrobek z piaskowca niedaleko wejścia na cmentarz poświęcony poległym w 1863 roku powstańcom styczniowym.

- Pamiątkowe nagrobki na cmentarzu poświęcone dwóm poległym w 1943 roku powstańcom.

- Kamienny obelisk stojący przy budynku starej szkoły poświęcony wymienionym z nazwiska żołnierzom Armii Krajowej zamordowanym przez gestapo w 1943 roku. Na szczycie obeliska znajduje się orzeł z koroną. Na płycie wyryty napis: „Bogurodzico! Wolnego ludu krew zanieś przed Boga tron (J. Słowacki)”.

Przedstawione Miejsca Pamięci są zapewne niekompletne, wielu mieszkańców naszej Gminy znających dzieje historii Polski napisałoby o jeszcze innych symbolach kultu i wdzięczności dla poległych za Ojczyznę. Te, o których tu napisano są najbardziej znane i odwiedzane. Dbają o nie mieszkańcy poszczególnych miejscowości, uczniowie szkół oraz pracownicy Urzędu Gminy i Miasta.